

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 61/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Cívik Legal s. r. o., Seberíniho 6C, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 3T/53/2019 (pôvodne sp. zn. 4Tk/2/2015) takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 3T/53/2019 (pôvodne sp. zn. 4Tk/2/2015) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje** v konaní sp. zn. 3T/53/2019 **konať** bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie **5 000 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. januára 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhoval prikázať okresnému súdu vo veci konať, priznať finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením zo 6. apríla 2011 vznesené obvinenie pre zločin prevádzachstva podľa § 356 Trestného zákona (ďalej len „TZ“)

a obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) TZ. Prokurátor podal na okresnom súde 10. augusta 2015 na sťažovateľa obžalobu. Vec bola pôvodne prejednávaná v konaní sp. zn. 4Tk/2/2015.

3. Sťažovateľ podal 17. mája 2022 podpredsedovi okresnému súdu sťažnosť pre nečinnosť v konaní. Podpredseda okresného súdu oznámením z 20. mája 2022 vyhodnotil sťažnosť sťažovateľa ako dôvodnú a uviedol, že zákonný sudca sa dlhodobo pokúšal o nariadenie termínu hlavného pojednávania, avšak pre nepriaznivý zdravotný stav jedného z členov senátu nebolo možné hlavné pojednávanie vykonať. Po prešetrení veci podpredseda okresného súdu zistil, že člen senátu by už mal byť zdravotne spôsobilý na výkon svojej funkcie, a sťažovateľa ubezpečil, že v jeho veci sa bude v najbližších mesiacoch konať.

4. Namietal, že v jeho trestnej veci bolo nariadených niekoľko termínov hlavného pojednávania, ktoré boli odročené bez otvorenia hlavného pojednávania a pojednania veci z viacerých dôvodov, najmä však pre neprítomnosť prísediacich alebo pre skončenie ich funkčného obdobia. Tvrdí, že od podania obžaloby ubehlo viac ako sedem rokov a jeho vec stále nie je právoplatne skončená. Uvádza, že svojím konaním neprispel k vzniku zbytočných prietáhov v namietanom konaní.

II.

5. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 61/2023 zo 7. februára 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd doručil ústavnú sťažnosť účastníkom konania na vyjadrenie.

6. Predseda okresného súdu vo vyjadrení uviedol, že obžaloba bola na sťažovateľa podaná 10. augusta 2015. Trestná vec sťažovateľa bola 26. júna 2019 vylúčená na samostatné konanie. V rokoch 2021 a 2022 bolo v trestnej veci sťažovateľa nariadených niekoľko termínov hlavného pojednávania, ktoré boli buď zrušené alebo odročené z dôvodu protiepidemiologických opatrení, ako aj neprítomnosti prísediacich a práceneschopnosti zákonného sudcu. Vo veci je aktuálne nariadený termín hlavného pojednávania na 29. marec 2023. V závere vyjadrenia predseda okresného súdu konštatoval vznik zbytočných prietáhov v namietanom konaní, avšak výlučne z objektívnych dôvodov.

III.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníka [II. ÚS 32/02, obdobne rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00].

8. Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že základné právo na konanie bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne čl. 6 ods. 1 dohovoru)

sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (pozri tiež III. ÚS 422/2022). Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania pre obvineného (rozsudok ESĽP z 25. 6. 1987 vo veci Bagetta proti Taliansku).

9. Pri posudzovaní prvého kritéria zložitosti veci je zrejmé, že v danom prípade ide po vylúčení veci na samostatné konanie o trestné konanie s dvomi obžalovanými (sťažovateľ a ďalšia fyzická osoba), proti ktorým je vedené trestné stíhanie pre zločin prevádzáčstva podľa § 356 TZ a obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) TZ. Z pohľadu ústavného súdu teda nejde o konanie, ktoré by sa svojou zložitosťou z hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho hľadiska vymykalo agende štandardne rozhodovanej okresným súdom.

10. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v namietanom konaní, ústavný súd nezistil, že by svojim správaním prispel k doterajšej dĺžke namietaného konania. Sťažovateľ sa prostredníctvom sťažnosti pre nečinnosť adresovanej podpredsedovi okresného súdu domáhal čo najrýchlejšieho prejednanie a meritórneho rozhodnutia v jeho trestnej veci.

11. Pri hodnotení tretieho kritéria ústavný súd musel vziať do úvahy skutočnosť, že konanie na okresnom súde trvá už viac ako sedem rokov (obžaloba bola podaná 10. augusta 2015). Doterajšia dĺžka konania by sama osebe postačovala na deklarovanie porušenia uplatnených práv sťažovateľa z dôvodu neprimeranej dĺžky súdneho konania. Ústavný súd pripomína, že základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) (III. ÚS 376/2022).

12. Ústavný súd tiež berie do úvahy pri rozhodovaní o sťažnosti, ktorou sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aj dĺžku prípravného konania od vydania uznesenia o vznesení obvinenia do podania obžaloby, resp. iného spôsobu ukončenia prípravného konania (II. ÚS 195/05, III. ÚS 332/2021). Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi bolo pre už uvedené trestné činy vznesené obvinenie 6. apríla 2011.

13. V rámci preskúvania namietaného konania ústavný súd vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

14. Predseda okresného súdu vo vyjadrení uviedol, že v roku 2021 boli v trestnej veci sťažovateľa nariadené štyri termíny hlavného pojednávania, pričom jedno bolo zrušené z dôvodu protiepidemiologických opatrení a ďalšie tri pre neprítomnosť prísediaceho. V roku 2022 boli v trestnej veci sťažovateľa tiež nariadené štyri termíny hlavného pojednávania, ktoré tiež neboli uskutočnené z dôvodu neprítomnosti prísediaceho, ako aj z dôvodu uplynutia funkčného obdobia prísediacich a práceneschopnosti zákonného sudcu. Ďalší termín hlavného pojednávania je nariadený na 29. marec 2023.

15. Z uvedeného je zrejmé, že počas preskúvaného obdobia došlo v namietanom konaní k vzniku zbytočných prietahov spôsobených najmä neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu spočívajúcej v opakovanej neobsadenosti senátu rozhodujúceho v trestnej veci sťažovateľa (absencie a uplynutie funkčného obdobia prísediacich a práceneschopnosť zákonného sudcu). V tejto časti možno okresnému súdu vytknúť, že napriek opakovaným absenciám prísediacich nerozhodol o účasti náhradného prísediaceho podľa § 246 ods. 1 TP. K tomu je potrebné tiež uviesť, že podľa § 247 ods. 5 TP pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jeho odročenia (III. ÚS 233/2021).

16. V okolnostiach preskúvanej veci je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné, aby namietané konanie, obzvlášť ak ide o trestné konanie, nebolo ani po viac ako siedmich rokoch právoplatne skončené (pozri tiež III. ÚS 520/2022). Vzhľadom na dĺžku namietaného konania (viac ako sedem rokov) a povahu daného prípadu v spojení s nesústredenou a neefektívnou činnosťou okresného súdu ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na konštatovanie porušenia uvedených práv sťažovateľa, ako aj na skutočnosť, že namietané konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde vo veci konať.

IV.

17. Sťažovateľ v prípade vyhovenia ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľa bola nesústredená a neefektívna činnosť okresného súdu. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania na okresnom súde s prihliadnutím aj na dĺžku prípravného konania, správanie sťažovateľa, význam konania pre sťažovateľa a postup okresného súdu bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 5 000 eur.

18. Sťažovateľ má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 208,67 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 12,52 eur. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 530,86 eur vrátane DPH (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu